

2. Рішення Конституційного Суду України № 2-рп/2016 від 1 червня 2016 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v002p710-16#Text>.

3. Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України: Закон України. *Відомості Верховної Ради*. 2014. № 26. ст. 892.

4. Конвенція про запобігання злочину геноциду та покарання за нього. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995\\_155#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_155#Text).

5. Ірха Ю. Обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина в інтересах національної безпеки України в сучасних умовах. *Вісник Конституційного Суду України*. 2015. № 5. С. 78-87.

**ДЯКІВ Назар,**

аспірант кафедри публічного управління та адміністрування  
Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла  
Коцюбинського

## **ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ В УМОВАХ КІБЕРЗАГРОЗ ТА ВОЄННОГО СТАНУ**

Збройна агресія Росії проти України загострила проблему захисту прав і свобод людини не лише в традиційних площинах, але й у цифровому просторі. Воєнний стан, введений із 24 лютого 2022 року, зумовив необхідність перегляду механізмів публічного управління у сфері забезпечення конституційних прав громадян — насамперед права на захист персональних даних, свободи слова та доступу до інформації в умовах масштабного кібернаступу з боку агресора.

Конституція України гарантує невід'ємні права особи, які зберігають свою дію навіть в умовах воєнного стану. Стаття 64 Конституції визначає вичерпний перелік прав, що можуть обмежуватися за умов надзвичайного або воєнного стану, однак право на інформацію та захист персональних даних не

підпадають під ці обмеження у їх сутнісному змісті [1, с. 215]. Водночас реальна практика демонструє суперечність між конституційними гарантіями та потребами держави щодо моніторингу кіберпростору з метою забезпечення безпеки.

Система публічного управління у сфері забезпечення прав людини в цифровому просторі в умовах воєнного стану стикається з кількома ключовими викликами. По-перше, масштабні кібератаки на державні реєстри та бази персональних даних, зафіксовані протягом 2022–2024 років, призвели до витоку конфіденційної інформації мільйонів громадян [2, с. 47]. По-друге, маніпулятивні інформаційні кампанії в соціальних мережах систематично порушують право на достовірну інформацію та свободу від пропаганди. По-третє, блокування окремих ресурсів та платформ — хоча й обґрунтоване міркуваннями безпеки — ставить питання щодо дотримання принципу пропорційності обмежень прав [3, с. 112].

Порівняльний аналіз практики країн-членів ЄС щодо захисту прав людини в цифровому просторі в умовах надзвичайних ситуацій демонструє виразну тенденцію до посилення нормативного регулювання та інституційних гарантій. Зокрема, у Франції після терактів 2015 року було запроваджено спеціальні процедури судового контролю за заходами цифрового спостереження, що дозволило зберегти баланс між безпековими потребами та правами особи [4, с. 23]. Естонія, маючи розвинену правову базу кібербезпеки, закріпила процедуру оцінки впливу на права людини як обов'язкову складову будь-яких заходів у кіберпросторі.

Вітчизняна система захисту прав людини в умовах кіберзагроз потребує системних змін на рівні публічного управління. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини та Національна рада з питань телебачення і радіомовлення фактично поділяють повноваження у сфері захисту прав в інформаційному просторі, проте їх координація залишається недостатньою [5, с.

88]. Водночас Закон України «Про захист персональних даних» потребує адаптації до вимог Загального регламенту ЄС про захист даних (GDPR) з урахуванням особливостей воєнного часу.

На підставі проведеного аналізу пропонуються такі рекомендації щодо вдосконалення публічного управління у сфері захисту прав людини в умовах кіберзагроз та воєнного стану:

1. Розробити та прийняти Закон України «Про захист прав людини в цифровому просторі», який визначатиме гарантії конституційних прав громадян при здійсненні державного моніторингу кіберпростору.

2. Запровадити інститут парламентського контролю за заходами кіберспостереження з обов'язковим залученням незалежних правових експертів та представників громадянського суспільства.

3. Закріпити обов'язковість проведення оцінки впливу на права людини перед запровадженням будь-яких обмежень доступу до інформаційних ресурсів.

4. Гармонізувати законодавство про захист персональних даних із вимогами GDPR ЄС з урахуванням положень Конвенції Ради Європи про кіберзлочинність (Будапештська конвенція).

5. Створити міжвідомчу робочу групу за участі Уповноваженого з прав людини, ДССЗІ та представників ІТ-спільноти для розробки стандартів дотримання прав людини при реагуванні на кіберінциденти.

Таким чином, ефективний захист прав людини в умовах кіберзагроз та воєнного стану вимагає не лише розбудови технічної кіберспроможності держави, а й формування правових та інституційних механізмів, здатних забезпечити конституційні гарантії в цифровому просторі. Досвід країн ЄС переконливо свідчить, що безпека та права людини є взаємодоповнюючими, а не конкуруючими цінностями в системі публічного управління.

### Список використаних джерел:

1. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України. Звіт про стан кібербезпеки в Україні у 2024 році. Київ, 2024. 64 с.
3. Пилипчук В.Г. Конституційні права і свободи особи в інформаційній сфері. *Правова інформатика*. 2021. № 1. С. 108–119.
4. Тимошенко О.В. Зарубіжний досвід захисту прав людини в умовах кіберзагроз. *Публічне право*. 2023. № 2. С. 18–29.
5. Закон України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України» від 05.10.2017 № 2163-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2017. № 45. Ст. 403.
6. Регламент (ЄС) 2016/679 Загальний регламент про захист даних (GDPR). EUR-Lex. 2016. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2016/679> (дата звернення: 01.05.2026).

### ЖАЛОБА Станіслав,

аспірант відділу конституційного та муніципального права  
Інституту держави і права імені В.М. Корецького НАН України

### КОНТРОЛЬНО-НАГЛЯДОВА ВЛАДА: ДО ПИТАННЯ КОНСТИТУЦІЙНОГО ВИЗНАННЯ В УКРАЇНІ

Формування України як демократичної та правової держави вимагає реального утвердження в процесі вітчизняного державотворення вироблених світовою спільнотою демократичних засад державного будівництва. Це ставить на порядок денний цілий ряд питань, пов'язаних з модернізацією національного механізму публічної влади. Одне із таких питань – це удосконалення як статусу, так